

tudi notranje, in nekteri med njimi so zares tudi vse hvale vredni, in uživajo veliko zaupanje med ljudstvom. Če je že sedaj, ko ne razsaja nobena kuga po deželi, pomanjkanje zdravnikov deželanam tako občutljivo, da mora bolnik včasih cel dan ali še več daljnega zdravnika čakati, kako žalostno bo takrat, če pride kakošna kužna bolezen med ljudi! „S zdravniki — pravi g. dopisnik iz dežele — „ki pa našiga domačiga jezika ne umejo, nam je malo pomagano; o taci okolišinah bi jez ne hotel ne zdravnik, še manj pa bolnik biti, zakaj kjer se zdravnik in bolnik ne razumeta, bo slaba z ozdravljenjem.“ Zato je v deželi zdravniške šole potreba, kakor je bila, ali pa po novih potrebah še razširjena in poboljšana, da bojo spet domačini lažje v zdravniški stan stopili in da bo dežela potrebnih zdravnikov zopet dobila. Skušnja mnogih let je učila, da od drugod nihče ne pride.

Z očitnim razglasam te želje po ponovljeni napravi zdravniške šole, združi g. dopisnik svet na tiste županije, ki so poprej kirurge imele, sedaj pa njih pomoči pogrešajo: da naj napravijo prošnjo na slavno ministerstvo úka za vpeljanje tiste domače šole, iz ktere bodo zopet zdravnike dobivali, katerih bo sicer od leta do leta manj. Nar hitreji — pravi g. dopisnik — bi se sicer dala taka prošnja po deželnim zboru izpeljati, — ali ker tega morebiti še dolgo ne bo, ti reči se pa mudí, je ta prošnja po županijah, kateri bojo gotovo rade vse županije pristopile, nar bolj pripravna *).

Nektere povestice

od živinskih mazačev in mojstrov-skazov.

Po željah „Novice“ naznaniti škodljivo ravnanje konjedercev in sploh živinskih mazačev, vam oznamim, da sim bil pred nekimi tedni peklican v Medno, nekiga zakovaniga konja ozdravljat. Lastnik je hotel konja berž v Ljubljano v podkovijsko in zdravniško šolo peljati, ali kovač mu brani, rekoč: „sam sim konja zakoval, tudi sam ga bom ozdravil.“ Gospodar mu verjame. Kovač prereže konju dilo (roženi podplat) do živiga, in mu hudičeviga olja na živi mesnati podplat vlije, z namenam, da bo gnojenje ustavil in tako rano posušil. Vsak pameten človek lahko zapopade, kaj je bil nasledek tega hudičeviga olja! Konj je bil od dne do dne bolj reven — in ko kopito preišem najdem celo dilo in roženo steno zgnejeni, žive dele pod njima vse sožgane in pokončane, in kopitno kost tako po hudičevim olju razdjano, da sta že dva kosa odgnjila. Noga je proč, ker je kopito pokončano — in tako mora lep, 3 leta star konj zavolj neumniga mazača h konjederu priti. V taci očitno škodljivih zadevah ima gospodar pravico terjati, da mu mazač škodo poverne. —

Tudi v Brezovci se najde tak mazač. Enimu gospodarju je tako dolgo obetal, po podkvi na dili otisnjeniga konja ozdraviti, dokler mu ni pol kopita sognjilo. Po tem so se mu še le oči odperle, da ne zna družiga, kakor bolne konje pod zemljo spravljati, S.

Spomin na Ljubljano in Krajnsko.

Xp. Iz Celja. Dolgo že sim si želel, lepo Krajnsko deželo — središče slovenskega naroda — sosebo pa belo Ljubljano. Krajne glavo, viditi. Ali kakor se večkrat o življenju godí, da človek tistega ne doseže, česar nar bolj želi, tako se je tudi meni godilo. Mnogo nemških deželá, domačih in vnanjih sim obhodil, ču-

divši se nad mnogimi krasnimi rečmi, ki sim jih ondi vidil v znamenje nemške izobraženosti in veselega napredovanja v vednostih in umetnostih. Ali nikjer me ni lepota narave tako ganila, kakor tu, ko sim na tvojo zemljo stopil, prelepa Krajna! mojega naroda predraga sestra. Komaj smo privihrali s hlaponom na dolgo zaželjeno mejo, ki loči Štajarsko od Krajnskiga — se mi je pozdevalo, kakor da bi mi bil vsak veterček prijazno „Bog te sprimi“ pihljat. Prijetne dobrave na straneh, višji in nižji hribci z milimi cerkvicami, pogled veličanskih gorá, ki svoje mogočne glave v nebo vzdigujejo — vse, vse mi je globoko v serce seglo! Pokaže se nam bela Ljubljana s svojim mogočnim gradom, — pridemo v kolodvor Ljubljanski, kjer je ravno velika množica slavniga Radeckiga pričakovala, in prvi, ki me je v preljubim maternem jeziku pozdravil, je bil nekdanji šolski tovarš. Kmalo se podam na pot mesto ogledovat. Slovenski nadpisi ulic zraven nemških mi že kažejo, da sim na slovenski zemlji; prehodil sim večidel mesta in najdel sim zverstno snažnost ulic povsod, kamorkoli sim prišel; lepe cerkve od zunaj, so večidel še bolj okinčane od znotraj; razveselil sim se posebno nad prijaznim drevoredam v sredi mesta, kjer se je mnogo zalih Ljubljancank sprehajalo, ki bi še mnogokrat lepši bile, ako bi jezik svojega rodú govorile in se ne sramovale biti hčere častitljive matere Slave! Poleg drevoreda stoji krasna dvorana (kazino); za res malo ktero mesto ima tako poslopje! — Prijazno v njo vpeljan, sim le žalostnega serca vidil, da med velikim kupom posebno nemških časnikov sta le „Novice“ in „Časnik“ slovanska bila. V bravnico slovenskega društva, ktera je, kakor sim slišal, bogata slovanskih časnikov, nisim prišel, kar mi je prav žal bilo. Ljubljanski grad, čeravno na poti ne tako oskerbovan kakor Graški, ponudi popotniku čudovito lep pogled krog in krog po Krajnski deželi! Povsod prijazno sprejet, sim imel, ker je ravno birma bila in je veliko ljudi iz dežele v Ljubljano privrelo, dostojno priložnosti, prav po domače kramljati z mestnjani, kmeti in kmeticami v belih pečah kakor sneg; poštenost, dobrovoljnost in prijaznost sim povsod našel. Ker mi čas ni pripustil dalje v Ljubljani, ki se mi je serčno prikupila, ostati, da bi bil mogel družih ondašnih naprav (muzeum, knjigarnico i. t. d.) obiskati, sim se mogel brez daljnega zadržanja na pot v Postojno podati, kjer mi je veličanska podzemeljna jama nove krasote odperla. Ali to popisati, prepustim drugim, kateri jo bolj poznajo, kakor popotnik, ki jo le pervikrat vidi. Naj bi „Novice“ svojim bravcam enkrat tak popis prinesle!

(Konec sledí.)

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Dvora na Koroškem 10. t. m. B. L. Naznanili smo po „Novicah“ lanjsko leto slabo letino na Koroškem, kjer je rež komaj po maselnju zdajala; naznanili pa smo tudi, da je letas vse žito prav lepo stalo, in da smo se, če nas mili Bog toče obvarje, smeli obilne žetve nadjati. Vesele so prijele tudi ženjice že svoje serpe, in tudi kmeti, ki so že od novega leta krušnjake kupovali, in svojim lačnim otročičem skoro skoz celo leto le tanjke kosčike črnega kruha rezali, so se v serci boljšega časa veselili. Ali ah! 9. dan t. m. je bil za marsiktere vasi nesreče polen dan; ob 1. popoldne se privleče čez Osoščico strašna burja, dež je jel liti, ko bi imel vse potopiti, in že smo se veselili, ter smo mislili, da se nam ni treba velike nevarnosti bati, ali na enkrat jame toča u debelosti orehov tako strašno suti, da je bilo strah in groza in o 10 minutah je bila vsa naša noda globoko u zemljo pobita, naše polje je golo in prazno, zrelo in nezrelo zernje je izmlačeno, turščice ni

*) Mi nimamo temu nasvetu nič družiga pristaviti, kakor da bi take spodobne prošnje županij močno podpirale predlog slav. deželnega poglavarstva v ti zadevi. Vred.

ni več viditi, sadje s vejami vred je z drevja zbito, in tudi strehe so strašno poškodovane. Ne sliši se drugega, kakor jok in zdihovanje. Marsikteri, ki je že skoz celo leto vse kupovati moral, in se zavoljo tega zadolžil, bo primoran vse zapustiti, z otroci vred beraško palico u roke vzeti, in Bogajme prosit iti. Kako hočejo taki sromaki in reveži zvišane zemljiščne davke plačevati, kako svoje zemljišča oprostiti, in kako svoje še neplačene davke grajšinam odrajljati? Ako je kdo na svetu usmiljenja vreden, ga je gotovo tak kmet, kateri si je skoz celo leto svoje roke s težkim delom zastonj žulil, se zastonj trudil in zastonj potil! Bog daj! da bi zdihovanje naših žalostnih sere naša vlada zaslišala, in nam u našej revščini pomagala! Kdor hitro pomaga — dvakrat pomaga.

Od Savine. Prijetno sončno vreme pri nas se je zopet v deževje spreobrnilo. Tamni bezgodni oblaki pokrivajo nebó, razlivajo sem ter tje dež in točo iz svojiga krila. Tako je nedeljo, 6. t. m. okoli Celja toča hudo razsajala, ter veliko škodo po poljih uzročila: pšenica, turšica, krompir, vse leži pobito! — Tista nesrečna kuga, ki je med slovenskim ljudstvom bila svojo kačjo glavo vzdignila — žganjepivstvo — nekoliko popuša. Zbrihtani ljudje vidijo brezden, u kteriga so se pogrezniti hotli. Gotovo je k temu jako pripomogel imenitni „Duhovsko pastirski glas velike nesreče varovati ljube Slovence,“ kteriga so naš milostljivi knezoškof Labudski u Celju natisniti in med ljudstvo razširiti dali. Želeti je, da bi mogoče bilo, žganjopijo popolnoma spet v njeno ognjeno domovje nazaj pahniti!

J. Š.

Iz Ljubljane. O petek popoldne so se prignali hudi oblaki s točo nad Ljubljano, ki v bližnji okolici ni veliko škode naredila, v fari Marije Device v Polji pa je veliko polja grozno poškodovala. Kakor slišimo, imajo le štirje posestniki svoje zemljiša pri Teržaški družbi zoper škodo toče zavarovane, ki bojo tedaj saj nekoliko odškodovani — vsi drugi nezavarovani ne dobijo od nikodar povračila o svoji veliki nesreči. Letašnje velike škode po toči in ognju nam očitno kažejo, kako potrebna in dobrotljiva bi bila tista naprava, ktero v „Novicah“ že več let priporočamo in zastran ktere sedaj slišimo, da jo misli vlada v svoje roke vzeti: namreč postava, po kateri bi mogel vsak gospodar svoje pahištva in zemljiša zavarovati. Neizrečeno dobrotljiva bi bila ta naprava o 3 rečéh: 1) če se bo vsak gospodar mogel zavarovati, bo tarifa za zavarovanje clo clo majhna od sto gold., 2) bojo nesrečniki vselej gotovo in naglo pomoč imeli, 3) bo beračev in mnogo družih napák manj. Tudi tiste grozne neumnosti od copernic in družih vraž se bojo s tem nar bolj zatèrle. Če je kakošna postava za blagostan vsake dežele potrebna, je gotovo naprava občniga zavarovanja. Naj bi se vlada te občnokoristne naprave brez odlage poprijela! — Že drugič so se letas Dunajski popotniki v Ljubljani močno pritožili, da so zadeli v Radoljškim kantonu na neprečakovane težave in ovére prostiga popotovanja. Težko je o tacih zadevah soditi: kaj je pravo, ker bi se mogla taka reč od obéh strani slišati, — vunder to je želeti, da bi se še ti mervici popotnikov, ki pridejo iz vunanjih krajev na Gorensko, nepotrebne težave ne delale, ktere so vzrok, da taki zdraženi popotniki slabo od Krajnske dežele govoré, in kakor skušnja kaže, tudi pišejo, kar gotovo deželi nikakor ni v prid! — Še eno drugo željo zastran Gorenskiga imamo pri sercu, ktero pa predložimo našimu c. k. poštnimu, vodstvu, ktero dobrovoljne svete rado posluša in pomaga,

kjer pomagati more. Znano je, da se iz Ljubljane hitrej in bolje kup v Gradec, kakor v Bled pride; tega vzrok je železnica v Gradec, ktere se vé, da si v Bled ne moremo želei. Potovanje na Gorensko stran vunder polajšati, bi bilo potrebno, da bi poštni voz o takim času (in morebiti tudi večkrat o tednu) iz Krajnja odrinil, da bi ne prišel ravno o polnoči na Otok, kjer ni nobene prave gostivnice za prenočiti, na pot v Bled se podati o polnoči je pa tudi nerodno. Vémo scer, da pošta gré naprej, in da je z drugimi poštami vredjena; ali bi se pa ne dala ta reč saj poleti na kakošno drugo vižo izpeljati? — Ljublj. časnika sta povedala, da ni davnej kar so zasačili nekiga berača, ki se je z lažnjivo pripovedko po Gorenskimi klatil, in nevedne ljudi šuntal, da je cesar vse desetinske in tlačne davke brez odškodovanja odpustil. Prav bi bilo, da bi prišel ta berač pred porotno sodbo, da bi očitno pokazal tisto cesarjevo pismo, v kterim ta postava stoji, od ktere vés drug svét nič ne vé. — Slišali smo od namena slovenske besede in igre v Ljubljanskim gledišu v pripomoč spodobne naprave Prešernoviga spominka; mnogozaželjena bi bila že zares kakošna igra s petjem domačih pesem po tako dolgim praznovanju! — Do konca rožnika je bilo na Krajnskimi zemljišno oprosteno z 81569 podložnimi dokončano. — V Celjevškimi časniku se bere govorica, da železnica ne bo šla čez Ljublj. močirje in Kras; ker se pa v Ljubljani od tega nič ne vé in se železnica čez močirje pridno izdeluje, bo mende tista govorica bosa.

Novičar iz mnogih krajev.

Hude vremena so ta mesec po mnozih deželah veliko škodo napravile. Tudi po Ogerskim in Horvaškim je toča v več krajih polje pobila; v Št. Gothartu na Ogerskim je ubila ženo, ki je živino domu gnala. Na Ogerskim je bil v nekterih krajih potrés. Na Turškim so se proti Metelinskim Otoku prignale silne trópe kobilic, kterih veči del je pa vihar v morje zagnal, 10 ur krog morja je bilo vse polno te živali, ki je na nekterih krajih v 3 čevlje visocih kupih ležala. — Na 28. dan t. m. ko bo sonce mraknilo, so že v mnogih krajih prepovedani somnji in vsakoršni koli veči shodi. — Ministerstvo kupčije je dovolilo za popravo ceste med Arnoldšteina in Trebižam na Koroškimi 100,000 gold. — Zavolj goveje kuge na Ogerskim ne smejo od ondot goved drugod, kakor po železnici na Dunaj peljati, da se kuga nikodar ne zatrosi. — Nova zopet ojestrejši postava je prišla za časopise in zastran vunanjih bukev. — V vojaški granici je vikši povelništvo prepovedalo napravo kmetijskih podružnic; zagrebska kmetijska družba se je pritožila pri ministerstvu zavoljo tega. — Železnica se bo neki clo od Karlovca delala. — Perva poskušnja čez en del železnice po gori Semering je bila srečna. — Na Serbskim je bilo ni davnej dete rojeno z dvema glavama, ki je pa koj po kerstu umerlo. — Na Koroškimi je okoli 6000 brahorastih bedakov, za ktere Celjevski časnik po pravici prosi, da naj bi se jih ljudomili usmiliti in jih saj za ložji delo vadili. — Sv. oče papež, vedno bolj bolehn, so se podali na deželo v svoj grad Gandolfo, kamor jih je plemenična straža in oddelk oklepnikov spremil. — Letas bo 100 let kar na Pruskim krompir sadijo; kmetijska družba bo praznovala ta spomin s kosilam, pri kateri se bojo povabljeni kmetovavci s krompirjem po slavnih kuharjih na 100 viž pripravljenim gostovali.